

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobce: M. M.**, zastoupen Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem, se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni č. j. 60 Az 118/2003 - 17 ze dne 20. 5. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Plzni č. j. 60 Az 118/2003 - 17 ze dne 20. 5. 2004, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 2026/AŘ - 2002 ze dne 31. 7. 2003, kterým byl zamítnut stěžovatelův rozklad a potvrzeno rozhodnutí vydané v I. stupni správního řízení, kterým byl zamítnut stěžovatelův návrh na zahájení řízení o udělení azylu jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a kterým bylo zároveň rozhodnuto, že se stěžovateli neuděluje azyl podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona a že se na něj nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti namítá nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu spočívající v nesprávném právním posouzení otázky, zda je možno na stěžovatele vztáhnout § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, tedy zda stěžovatelova žádost o udělení azylu byla podána zjevně nedůvodně. Stěžovatel popisuje situaci, v níž opouštěl zemi svého původu, zejména uvádí, že se dostal do finančních potíží a že nebyl schopen zajistit legálními způsoby prostředky pro svoji obživu. Žádal-li stěžovatel o zajištění zaměstnání či sociálních dávek, byl státními orgány odmítnut. Stěžovatel v této souvislosti dovozuje, že je u něj dán důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť stěžovatel patří do sociální skupiny nezaměstnaných, kteří nemají žádné hmotné zabezpečení a stát, z něhož pochází, tuto situace toleruje, resp. ji sám podporuje. Na základě právě uvedeného stěžovatel namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Dále stěžovatel uvádí, že je-li mu vytýkáno, že nepožádal o azyl v Polsku, pak k tomu reálnou možnost neměl. Při vstupu do Polska měl obavu, že jej tam nepustí, na výstupu pak formality probíhaly výlučně s českými celníky. Kromě toho stěžovatel namítá i vady řízení před žalovaným, který neprovedl dostatečné dokazování, přitom na základě zjištěného stavu nebylo možno spravedlivě rozhodnout. O tuto skutečnost stěžovatel opírá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Krajský soud nerespektoval skutečnost, že stěžovatel má velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o persekuci v zemi svého původu. Dále stěžovatel namítá, že krajský soud se měl na základě jím podané žaloby zabývat i dodržením procesních předpisů v řízení před žalovaným, což neučinil, a dovozuje z toho kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zároveň stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku jím podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na skutečnost, že stěžovatel před vstupem do České republiky pobýval na území Polska, měl tam možnost svobodně se pohybovat a vejít do kontaktu se zástupci státních orgánů tohoto státu, a tedy mohl o azyl požádat. Žalovaný tak navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující pro posouzení této právní věci rozhodné skutečnosti: stěžovatel v průběhu řízení před žalovaným uvedl, že zemi svého původu opustil v květnu roku 2000 poté, kdy měl potíže s prodloužením zbrojního pasu, příslušné orgány hodlali ze stěžovatele udělat psychicky labilního člověka, navíc stěžovatel nemohl získat odpovídající práci. Do České republiky cestoval přes Polsko mikrobusem, v průběhu cesty přes Polsko bylo uskutečněno několik zastávek. Na otázku, proč nepožádal o azyl v Polsku, stěžovatel odpověděl, že chtěl do České republiky; nic mu přitom nebránilo, aby o azyl požádal již v Polsku. Od příjezdu do České republiky (tj. od května 2000) do podání žádosti o udělení azylu (říjen 2000) stěžovatel pracoval u Berouna, o možnosti požádat o azyl se dozvěděl až později. Žalovaný po provedeném řízení v I. stupni dospěl k závěru, že stěžovatelova žádost o udělení azylu je zjevně bezdůvodná a podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, a proto ji zamítl. Zároveň vyslovil, že stěžovatel nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a že se na něj nevztahuje překážka vycestování podle § 91 téhož zákona. Rozklad, který proti tomuto rozhodnutí stěžovatel podal, byl ve II. stupni správního řízení zamítnut a napadené rozhodnutí potvrzeno. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, v níž namítal nesprávné posouzení skutkového stavu a uváděl, že zemi svého původu opustil v důsledku mimořádně tíživých životních podmínek, že o azyl v Polsku nepožádal proto, že o této možnosti nevěděl a že sice je si vědom toho, že podmínky pro udělení azylu v České republice nesplňuje, avšak žádá, aby byla jeho žádost posouzena podle § 14 zákona o azylu. Krajský soud stěžovatelovu

žalobu zamítl, když dospěl k závěru, že žalovaný aplikoval § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu důvodně, a proto se žalovaný splněním podmínek pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a pro konstataci existence překážka vycestování zabýval nad rámec své povinnosti, a tedy jeho rozhodnutí není třeba v této části věcně přezkoumávat. Rozsudek krajského soudu byl stěžovateli doručen dne 16. 6. 2004, ten jej napadl kasační stížností dne 28. 6. 2004.

Stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou, přitom byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je přípustná, neboť se stěžovatel dovolává kasačních důvodů podávaných z § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy napadený rozsudek krajského soudu přezkoumal v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Namítá-li stěžovatel nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu spočívající v nesprávném právním posouzení otázky, zda je možno na stěžovatele vztáhnout § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, tedy zda stěžovatelova žádost o udělení azylu byla podána zjevně nedůvodně, což následně opírá o popis situace v zemi původu stěžovatele před jeho odjezdem do České republiky, pak tomuto jeho tvrzení nelze přisvědčit. Pokud jde o důvodnost samotné aplikace § 16 odstavce 1 písm. e) zákona o azylu, ohledně té Nejvyšší správní soud konstatuje, že toto ustanovení bylo aplikováno důvodně a správně. Podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Legální definici bezpečné třetí země obsahuje ustanovení § 2 odst. 2 citovaného zákona, podle níž se takovouto zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. V této právní věci nebylo stěžovatelem nijak zpochybněno, že do České republiky přicestoval mikrobusem jedoucím ze země jeho původu přes Polsko, kde mikrobus opakovaně zastavoval. Stěžovatel tedy měl jak na těchto zastávkách, tak při kontrolách na hranicích, faktickou možnost o udělení azylu požádat, avšak neučinil tak. Stěžovatel tedy přicestoval do České republiky z Polska, přitom vyhodnotil-li žalovaný a poté i krajský soud Polsko jako bezpečnou zemi, pak tu skutečně důvody pro zamítnutí stěžovatelovy žádosti o udělení azylu existují. Stěžovatel nezpochybňuje hodnocení Polska jako bezpečné země, přitom skutečnost, že stěžovatel v průběhu cesty přes Polsko nevěděl o tom, že tam může o azyl požádat, je irelevantní. Obstát nemůže ani tvrzení o obavách, že stěžovatele nepustí do Polska (při vjezdu na jeho území), resp. o tom, že jej odbavovali pouze čeští celníci (při výjezdu z jeho území), a to jak z toho důvodu, že tato tvrzení nijak nezpochybňují stěžovatelovu možnost požádat na území Polska o azyl, navíc však i z toho důvodu, že možnost požádat o azyl existovala na zastávkách v průběhu cesty přes Polsko.

Tvrdí-li tedy nyní stěžovatel, že je u něj dán důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nezaměstnaných, pak ani toto jeho tvrzení není ve vztahu k důvodům, pro které byla jeho žádost o udělení azylu zamítnuta, tvrzeními jakkoli relevantními. Ustanovením § 12 zákona o azylu se žalovaný při zjištění důvodu

podávaného z § 16 odst. 1 písm. e) téhož zákona zabývat neměl, a učinil-li tak, potom pochybil, avšak nikoli v míře, která by jeho rozhodnutí mohla učinit nezákonným (což stěžovatel v žalobě ostatně ani netvrdil) či dokonce nicotným. Pro rozhodování žalovaného o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v § 13 a § 14 zákona je určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Tyto důvody však při zamítnutí žádosti s odkazem na § 16 odst. 1 písm. e) zákona zjišťovány nejsou, a proto žalovaný pochybil, pokud se jimi vůbec zabýval. Totéž ostatně platí pro konstatování neexistence překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Rozhodujícím však Nejvyšší správní soud v této souvislosti shledává, že aplikaci § 12 zákona o azylu stěžovatel předmětem přezkumu krajského soudu neučinil, když sám připouštěl nesplnění tam stanovených podmínek pro udělení azylu a dožadoval se toliko přezkoumání důvodů podle § 14 zákona o azylu, a tedy krajský soud nemohl pochybit při hodnocení splnění podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, když tyto podmínky nehodnotil a hodnotit neměl.

Námitky nesprávného posouzení splnění podmínek pro aplikaci § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu a § 12 písm. b) téhož zákona tak ze shora uvedených důvodů nejsou důvodnými.

Za důvodnou Nejvyšší správní soud nepovažuje ani další stěžovatelovu námitku, že krajský soud se měl na základě jím podané žaloby zabývat i dodržením správního řádu v řízení před žalovaným. Přezkumná činnost krajského soudu v řízeních o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů je vázána zásadou dispoziční, přitom rozsah přezkumu je determinován žalobními body, jež byly u soudu ve lhůtě uplatněny. Krajský soud tedy přezkoumává napadené výroky rozhodnutí správního orgánu v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Stěžovatel v žalobě obecným způsobem namítal nesprávné posouzení skutkového stavu, přitom krajský soud zřetelně vyložil, že skutkový a právní stav byl zjištěn dostatečně, přitom aplikace § 16 odstavce 1 písm. e) zákona o azylu odpovídá provedeným zjištěním. Nejvyšší správní soud odmítá stěžovatelovo tvrzení obsažené v kasační stížnosti, podle něhož mu bylo vytýkáno, že uvedl konkrétní ustanovení správního řádu, aniž by k nim přiřadil konkrétní skutkové důvody, neboť nic takového z napadeného rozsudku nevyplývá. Nesměřovala-li stěžovatelova žaloba do konkrétních procesních pochybení žalovaného, tj. nenamítal-li stěžovatel vady řízení, pak nebylo důvodu, aby se jimi krajský soud zabýval. Nečinil-li tak, potom nepochybil.

Namítá-li stěžovatel konečně, že žalovaný provedl nedostatečné dokazování, pak tomuto jeho tvrzení neodpovídá žádná z námitek, jež byly uplatněny již v řízení před krajským soudem. Je-li kasační stížnost podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná mimo jiné tehdy, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl, přitom uplatnění takové námitky před krajským soudem stěžovateli nic nebránilo, pak v této části shledává Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustnou. Touto námitkou se tedy tento soud zabývat nemohl.

Po posouzení všech přípustných námitek stěžovatele, které stěžovatel řádně uplatnil, tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Za této procesní situace se Nejvyšší správní soud již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. března 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu